

На основу обавештења о јавној расправи о Предлогу Плана управљања спомеником природе Лазарев кањон за период 2021-2030. упућеног меилом од 1. септембра 2020. године, Друштво младих истраживача и партнери организовали су консултације и у оквиру њих утврдили следеће

ПРЕДЛОГЕ И ПРИМЕДБЕ НА ПЛАН УПРАВЉАЊА СПОМЕНИКОМ ПРИРОДЕ ЛАЗАРЕВ КАЊОН за период 2021 - 2030 година

Начелне примедбе и предлози

Пре приказа актуелног стања главних природних и створених вредности и природних ресурса потребно је приказати шта је реализовано а шта није из претходног Плана управљања, а у приказу стања навести нове податке о привредним и створеним вредностима и ресурсима – посебно о флори и фауни, геоморфологији, одрживом туристичком коришћењу и др. Друштво младих истраживача Бор, Спелеолошки клуб, Природњачки музеј и др. имају значајну истраживачку документацију а своје истраживачке резултате достављали су Министарству животне средине, Заводу за заштиту природе и самом управљачу споменика природе Лазарев кањон, што су спремни увек и накнадно да ураде. У претходном Плану управљања били су на пример дати прецизнији подаци о резултатима спелеолошких истраживања Лазареве пећине.

Потребно је извршити редакцију текста како би се избегла бројна понављања и навођења неких локација које не спадају у окружење Лазаревог кањона, на пример сеоска насеља у околини Вратне и др.

У буџету треба навести и средства која ће улагати локалне заједнице Бора и Бољевца у заштиту, истраживања и уређење споменика природе, посебно у одрживи туризам.

Конкретне примедбе и предлози

1. Поглавље 1. Приказ главних природних и створених вредности и природних ресурса, 1.1.1. Геоморфолошке карактеристике допунити резултатима спелеолошких истраживања, посебно Лазареве пећине. Посебно би било интересантно у геоморфолошке вредности убројати и податке о значајној геомагнетској аномалији Лазаревог кањона.

2. У поглављу 1. Приказ главних природних и створених вредности и природних ресурса, додати поглавље 1.1.3.1. Хидрогеологија,

3. У поглављу 1. Приказ главних природних и створених вредности и природних ресурса, додати поглавље 1.1.6. Палеонтологија,

4. У поглављу 1. Приказ главних природних и створених вредности и природних ресурса, додати поглавље 1.1.7. Археологија,

5. Поглавље 1. Приказ главних природних и створених вредности и

природних ресурса, 1.1.4. Вегетацијске карактеристике допунити новим истраживањима флоре Лазаревог кањона,

6. Поглавље 1. Приказ главних природних и створених вредности и природних ресурса, 1.1.5. Фауна допунити фауном инсеката: лептири и осолике муве. Лазарев кањон је међународно значајно подручје за лептире а ту су пронађене за науку нове врсте осоликих мува.

7. Поглавље 1. Приказ главних природних и створених вредности и природних ресурса, 1.1.5. Фауна допунити новим резултатима истраживањима фауне Лазаревог кањона и пећина,

8. У поглављу 1. Приказ главних природних и створених вредности и природних ресурса, додати поглавље 3. Привредне делатности и активности, посебно о одрживом туризму

9. Поглавље 2. Оцена стања животне средине, други пасус допунити: "Најзначајни антропогени утицај је коришћење природних ресурса *минерлних сировина*, воде, шума и *вегетације*."

10. Није тачна констатација у поглављу 2 да је коришћење шума уступљено само ЈП чији је оснивач Република јер постоје и приватне шуме које користе њихови власници.

11. Фактори угрожавања су неадекватно одлагање отпада и нестајање аутохтоних пашњака услед смањења броја стоке и обрастања пашњачких и ливадских површина непожељном жбунастом и дрвенастом вегетацијом.

12. Поглавље 4.1. Дугорочни циљеви заштите СП „Лазарев кањон” допунити циљевима:

- а) Очување традиционалног начина сточарења,
- б) Одрживи развој локалне заједнице

13. Поглавље 4.2. Смернице за унапређење СП „Лазарев кањон” допунити: Успоставити заједничку управљачку структуру и сарадњу између управљача, локалног становништва, локалне самоуправе, организацијама цивилног друштва и корисника.

14. SWOT анализу допунити у делу Предности:

- сарадња са локалним становништвом и локалном самоуправом,
- сарадња са стручним институцијама,
- сарадња са еколошким организацијама.

15. SWOT анализу допунити у делу Недостаци:

- Није урађен Извештај о реализацији предходног плана,
- Пећина Верњикица није доступна за туристичке посете,
- Непостојање визиторског центра,
- Непостојање паркинга за посетиоце на улазу у СП.

16. SWOT анализу допунити у делу Могућности:

- Сарадња са научно - стручним и образовним институцијама,
- Организовање еко - школа и кампова и уметничких колонија,
- Укључивање у међународне пројекте,
- Увршћивање на листу Рамсарских подручја,
- Проширење површине под заштитом Дубашнице као геопарка Дубашница.
- Зајдничке активности са будућим заштићеним подручјем Јужни Кучај.

17. Поглавље 6. ПРИОРИТЕТНЕ АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА ЗАШТИТИ, ОДРЖАЊУ, ПРАЋЕЊУ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊУ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ допунити:

- а) Нормативно - организационе активности:
  - i. Формирање Савета за управљање СП и доношење нормативних аката о надлежностима, правима и обавезама савета,
  - ii. Успостављање ефикасне сарадње са локалним сеоским заједницама Злота и Подгорца и потписивање споразума о локалном одрживом развоју,
  - iii. Израда Просторног плана посебне намене СП Лазарев кањон и заштитне зоне,
  - iv. Израда плана локалног одрживог развоја
- б) Развојне активности:
  - i) Уређење Верњикице за туристичке посете,
  - ii) Реализација Просторног плана посебне намене и плана локалног одрживог развоја.

18. Поглавље 7. Научно истраживачког рада допунити са хидрогеолошким истраживањима.

19. Поглавље 7. У делу о образовном раду допунити са образовањем еколошких НВО и студената.

20. Поглавље 8. ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ НА ОДРЖИВОМ КОРИШЋЕЊУ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ, РАЗВОЈУ И УРЕЂЕЊУ допунити у поглављу ВОДЕ: Неће бити активности на коришћењу и захватању површинских и подземних вода. Забрањено је одлагање отпада приликом одржавања и коришћења инсталираних пумпи на простору СП.

21. Поглавље 8. ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ НА ОДРЖИВОМ КОРИШЋЕЊУ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ, РАЗВОЈУ И УРЕЂЕЊУ допунити у поглављу ШУМЕ допунити: Сачинити инвентар приватних шума и сачинити план газдовања.

22. Поглавље 8. ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ НА ОДРЖИВОМ КОРИШЋЕЊУ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ, РАЗВОЈУ И УРЕЂЕЊУ допунити у поглављу Пољопривредно земљиште: Образовати и економски стимулисати локално становништва за развој традиционалног начина сточарења ради спречавања обрастања пашњака и ливада непожељном жбунастом и шумском вегетацијом.

23. Поглавље 10. АКТИВНОСТИ НА ПРОМОЦИЈИ ВРЕДНОСТИ допунити: Подизање визиторског центра поред Злотске реке на улазу у СП.

Учесници консултација:

Друштво младих истраживача Бор
Фондација Др Берислав Ристић Берко
Удружење ГРУПА 55
Удружење Покрет за ново доба
Грађанска читаоница Европа